

مدیرکل هنرهای تجسمی خبر داد:

دستورالعمل جدید برای صدور مجوز تأسیس گالری‌ها

تدوین آئین نامه جدید مجوز تأسیس و فعالیت نگارخانه‌ها بعد از ۲۰ سال در اداره کل هنرهای تجسمی انجام شد که فرآیند تدوین و ساماندهی این آئین نامه یک سال و نیم به طول انجامید.

به گزارش سایت خبری پرسون، به نقل از واحد ارتباطات و رسانه اداره کل هنرهای تجسمی، هادی مظفری مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعلام تدوین آئین نامه جدید مجوز تأسیس و فعالیت نگارخانه‌ها گفت: این پروسه با یک پژوهش بین المللی که به استادان دانشگاه هنر سپرده شد شکل گرفت و وضعیت مدیریت نگارخانه‌ها در دیگر کشورهای دنیا بررسی و بر مبنای آن و همچنین شرایط نگارخانه‌ها در کشور، آئین نامه قبلی و اسناد بالا دستی و شرایط و اقتضائات هنرهای تجسمی در کشور، آئین نامه جدید تدوین شد.

وی درباره ضرورت این تغییر یادآور شد: آئین صدور مجوز تأسیس و فعالیت نگارخانه‌ها مصوب ۱۳۷۹ / ۱۱ / ۲۳ بود و بعد از بیست سال ضرورت بازنگری بر مفاد آن الزامی به نظر می‌رسید، از این رو بر اساس مقتضیات و شرایط زمان و بررسی‌های همه جانبه برای توسعه هنرهای تجسمی در کشور و گستره بین المللی، در کمیته ساماندهی مجوزهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بازنگری و تدوین شده است.

مظفری گفت: ویژگی اصلی آئین نامه جدید این است که درباره موضوعاتی که پیش از این در آئین نامه مسکوت مانده بود و یا تصمیم گیری نشده بود، بازنگری شد و در این بازنگری جامعیت نگارخانه‌ها و گسترش هنرهای تجسمی مورد توجه قرار گرفت. چند تفاوت مهم در این آئین نامه با آئین نامه قبلی وجود دارد؛ از آن جمله اینکه در بازنگری، تعاریف مربوط به هنرهای تجسمی و نگارخانه‌ها با استانداردهای جهانی تطبیق یافت که امر مهمی ست زیرا در افکار عمومی واژه نگارخانه با معانی دیگری مترادف شده بود، در این آئین نامه تعریف نگارخانه منحصرأ در حوزه هنرهای تجسمی ارائه شده است.

پیش از این هر کس بدون بررسی کارشناسی می‌توانست وارد این حرفه شود و ارتباط فرد با هنرهای تجسمی سنجیده نمی‌شد. اما در آئین نامه جدید شغل نگارخانه داری و ورود به حوزه تخصصی هنرهای تجسمی تعریف شده و صلاحیت افراد ارزیابی می‌شود و با بیان اینکه تخصصی شدن شغل نگارخانه داری از خصوصیات این تعریف جدید است، توضیح داد: پیش از این هر کس بدون بررسی کارشناسی می‌توانست وارد این حرفه شود و ارتباط فرد با هنرهای تجسمی سنجیده نمی‌شد. اما در آئین نامه جدید شغل نگارخانه داری و ورود به حوزه تخصصی هنرهای تجسمی تعریف شده و صلاحیت افراد ارزیابی می‌شود. سازمان‌ها هم به عنوان شخصیت حقوقی با معرفی مدیر مسئول که شرایط لازم را داشته باشد می‌توانند نگارخانه تخصصی هنرهای تجسمی تأسیس کنند. با این کار مسیر ورود متخصصان و تحصیل کردگان رشته‌های هنرهای تجسمی به بازار و اقتصاد هنر نیز فراهم می‌شود.

مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرد: از این پس تمام تقاضاهای تأسیس گالری، ارسال گزارش‌های ادواری و پیگیری امور مربوطه، به صورت برخط و غیر حضوری انجام می‌شود. سامانه‌ای اینترنتی برنامه نویسی شده که کار صدور مجوز و همه امور مربوط به نگارخانه‌ها را به صورت غیر حضوری میسر کرده است و نگارخانه داران برای استفاده از این ظرفیت از طریق پنجره واحد به نشانی <http://sso.farhang.gov.ir> استفاده کنند. پیشتر در آئین نامه قبلی امکانی برای نگارخانه آنلاین و مجازی تعریف نشده بود که با توجه به شرایط کرونا در این آئین نامه این مورد هم لحاظ شده است.

مظفری گفت: یکی از مهمترین بخش‌های آئین نامه جدید این است که مرجع صدور مجوز و بررسی عملکرد نگارخانه‌ها از نگاه مدیریتی صرف خارج شده و مراحل صدور مجوز و نظارت بر کار نگارخانه‌ها و دیگر امور، به شورای هفت نفره واگذار شده است که در ماده ۴ آئین نامه جدید با جزئیات بیان شده و ترکیب اعضا که برای دو سال از سوی مدیرکل هنرهای تجسمی انتخاب می‌شوند عبارتند از:

یکی از معاونان اداره کل هنرهای تجسمی

یک نفر از کارشناسان اداره کل هنرهای تجسمی

سه نفر از کارشناسان و متخصصان هنرهای تجسمی با تأیید اداره کل هنرهای تجسمی

یک نفر از اعضای انجمن صنفی نگارخانه داران

یک نفر از اعضای هیأت مدیره انجمن‌های هنرهای تجسمی

وی بیان کرد: شورای مرکزی در اداره کل هنرهای تجسمی تشکیل می‌شود و در این آئین نامه تفویض اختیار به استان‌ها نیز مشخص شده که شورای استانی نیز با همین ترکیب اعضا کار صدور مجوز را انجام می‌دهند. تغییر مهم در این آئین نامه جدید این است که قبلاً همه کارها را مدیر کل تجسمی

یا مدیر کل استان انجام می‌داد که در حال حاضر با تشکیل این شورا حضور هنرمندان در کار نگارخانه‌ها پر رنگ خواهد بود و این بزرگترین دستاورد این آئین نامه است.

مظفری تاکید کرد: پیش از این بسیاری از نگارخانه‌ها دولتی و یا زیر نظر نهادهای عام المنفعه بودند و بر این اساس ما آمار درستی از تعداد نگارخانه‌های کشور نداشتیم. اداره کل هنرهای تجسمی بر این اعتقاد است که نگارخانه‌ها باید خصوصی باشند. چرا که مساله فروش و اقتصاد هنر اهمیت بسزایی دارد و نگارخانه‌های دولتی معمولاً در اقتصاد هنر نقشی نداشتند و بیشتر به صورت نمایشگاه عمل می‌کردند. با به روز شدن مجوز نگارخانه‌ها، آنها از سوی شورای مرکزی صاحب شناسه‌ای می‌شوند که پروانه فعالیت و شماره صنفی آنها محسوب می‌شود. از این طریق بعد از یک سال می‌توانیم به آمار دقیق نگارخانه‌ها در کشور دست پیدا کنیم و در حال حاضر نگارخانه‌های سراسر کشور ۴ ماه فرصت دارند تا مجوز فعالیت خود را طبق آئین نامه جدید به روز کنند.

وی خاطرنشان کرد: معتقدیم که در موضوع بازار و اقتصاد هنر در رابطه بین هنرمند و مخاطب و نگارخانه دار نباید وارد جزئیات شد اما در این آئین نامه، رابطه و نظام مندی بین هنرمند و گالری دار و مخاطب تا حد لازم تعریف شده است و حقوق هر یک از آنها در قانون مشخص است. در واقع نظام اقتصادی و بازار در حوزه هنر هم تابع عرضه و تقاضاست و صاحب اثر و نگارخانه دار و مشتری باید به توافق برسند. ممکن است که در بسیاری از خرید و فروش‌ها صاحب اثر یا هنرمند حضور نداشته باشد. اما حقوق هنرمند تعریف شده است.

مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: در آئین نامه جدید هم به تبعیت از آئین نامه قبلی مسئولیت برپایی هر نمایشگاه با مدیر مسئول است و شامل تمام جوانب برپایی نمایشگاه و فروش اثر و قوانین مرتبط با کپی رایت و حقوق معنوی هنرمندان است و مسئولیت اصالت اثر هم با مدیر نگارخانه است. اگر اثری فاقد اصالت و یا خلاف مقررات و باورهای جامعه و موجب وهن باشد به عهده مدیر نگارخانه است که نمایش داده نشود. در عین حال حق فروش آثار عتیقه را ندارند. مباحث مربوط به کپی رایت و حقوق معنوی هنرمند و حتی مساله مرمت آثار هم در آئین نامه جدید ذکر شده است. آئین نامه قبلی اشاره داشت که مدیر هر نگارخانه موظف است یک هفته قبل از برپایی نمایشگاه برنامه‌های خود را به اداره کل هنرهای تجسمی اعلام کند. این مساله در آئین نامه جدید هم وجود دارد. نکته حائز اهمیت این است که شاید مدیران نگارخانه‌ها چندان به این مساله توجهی نکنند. خاطر نشان می‌کنم که گاهی مراجع قضائی در خصوص عملکرد یک نگارخانه در بازه زمانی مشخص سوال کرده‌اند. وقتی گزارشی از سوی مدیر نگارخانه به اداره کل و شورای مرکزی رسیده باشد، شورا می‌تواند پاسخگو باشد. این کار برای آگاهی و اطلاع است. چرا که در حوزه نگارخانه‌ها و نمایشگاه‌ها هم مانند نظارت بر آثار موسیقی، کتاب، سینما و قانون مطبوعات، نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد پسینی است و بعد از اجرای برنامه و برگزاری نظارت انجام می‌شود. با این حال اطلاع داشتن شورای مرکزی از جزئیات برنامه‌های نگارخانه‌ها رافع مشکلات آتی است.

وی با اشاره به شناور شدن حق العمل گالری‌ها، اظهار کرد: نکته دیگری که در آئین نامه جدید نسبت به آئین نامه قبلی تغییر کرده است شناور شدن حق العمل نگارخانه‌ها در فروش آثار است. حق العمل نگارخانه قبلاً ۳۰ درصد بود و الان بین ۲۰ تا ۴۰ درصد شناور است که در صحبت با انجمن نگارخانه داران و مشورت با هنرمندان بر اساس سوابق هنرمند و اثر و نوع نگارخانه و … این شناور بودن لحاظ شد.

مظفری در پایان گفت: در آئین نامه جدید به مواردی از جمله فوت مؤسس و یا در مواردی که شخص فاقد شرایط مصرح در دستورالعمل باشد و حق مدیریت نگارخانه و تخلفات احتمالی از سوی نگارخانه دار هم تاکید شده است. برای مثال دیگر مثل گذشته مرجع انحلال فعالیت یک نگارخانه یک نفر با عنوان مدیر کل نیست و مراجع تصمیم برای انحلال فعالیت نگارخانه و شرایط آن بر اساس نوع تخلف متغیر و متنوع است.